

معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و سنجش مهارت

دفتر پژوهش، طرح و برنامه‌ریزی درسی

استاندارد آموزش شایستگی

پیاده سازی مدیریت کیفیت جامع TQM

گروه شغلی

مدیریت صنایع

کد ملی آموزش شایستگی

۲	۱	۴	۱	۴	۰	۳	۷	۰	۰	۵	۰	۰	۱	۱
ISCO-08	مهارت	سطح مهارت	شناسه گروه	شناسه شغل	شناسه	نسخه								

۱۳۸۹/۱/۱۵

تاریخ تدوین استاندارد : ۱۳۸۹/۱/۱۵

ناظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی

شماره ملی شناسایی شایستگی : ۱۰/۱/۱۰/۸۳ -

شروع اعتبار : ۱۳۸۹/۱/۱۵

پایان اعتبار : ۱۳۹۰/۱/۱۵

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی مدیریت و صنایع :

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد شایستگی و آموزش :

- اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان مرکزی

- شرکت مهندسی تدوین دانش (متده)

فرآیند اصلاح و بازنگری :

آدرس :

تهران - خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالي ، نبش نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فني و حرفه اي کشور ، شماره ۲۵۹

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷ تلفن ۶۶۵۶۹۹۰۰

تهیه کنندگان استاندارد شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	مدرک	رشته تحصیلی	سابقه تجربی مرتبط
۱	حسرو ادیب نیا	کارشناس ارشد	مدیریت صنعتی	۲۹ سال
۲	محمد حق شناس	کارشناس ارشد	مدیریت آموزشی	۲۶ سال
۳	محمود قزل عاشقی	کارشناس ارشد	مدیریت آموزشی	۱۲ سال
۴	حسین ذوالفقاری	فوق لیسانس	مدیریت دولتی	۲۵ سال
۵	محمد ذوالفقاری	فوق لیسانس	مهندس صنایع	۱۲ سال
۶				
۷				
۸				
۹				
۱۰				

تهیه کنندگان استاندارد آموزش

ردیف	نام و نام خانوادگی	مدرک	رشته تحصیلی	سابقه تجربی مرتبط
۱	محمد ذوالفقاری	فوق لیسانس	مهندس صنایع	۱۲ سال
۲	مجید عباسی نیا	فوق لیسانس	مهندسی صنایع	۱۴ سال
۳	علیرضا فقیهی	دکتری	مدیریت آموزشی	۱۲ سال
۴	الهام شهسواری	لیسانس	مهندس الکترونیک	۳ سال
۵				
۶				
۷				
۸				

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود .

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به اهداف یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مریبان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مریبان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی . که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگوش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

مالحظاتی است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد .

نام شایستگی : مدیریت کیفیت جامع

شرح شایستگی

مدیریت کیفیت جامع شایستگی است در حوزه مدیریت که دارنده این شایستگی باید قادر به تعیین محورهای هشت گانه بهبود در سازمان، تعیین سرفصل ها و شاخص های قابل اندازه گیری برای محورهای بهبود، تعیین شاخص های کلیدی عملکرد (KPI) و وضعیت موجود آنها، تعیین منابع الگوبرداری و تعیین هدف و وضعیت مطلوب آنها باشد همچنین اجرا و پیاده سازی نظام مدیریت کیفیت جامع (TQM) از توانایی های این شایستگی می باشد که توسط مدیریت ارشد سازمان رهبری می شود . این شایستگی با مشاغل مدیریتی در ارتباط است.

ویژگی های کارآموز ورودی

حداقل میزان تحصیلات : لیسانس

حداقل توانایی جسمی : سلامت کامل ذهنی ، شنیداری و بینایی

مهارت های پیش نیاز این استاندارد : ندارد

طول دوره آموزش

طول دوره آموزش : ۷۵ ساعت

- زمان آموزش نظری : ۲۵ ساعت

- زمان آموزش عملی : ۵۰ ساعت

- کارورزی : _____ ساعت

- زمان پروژه : _____ ساعت

شیوه ارزشیابی

آزمون نظری : % ۲۵

آزمون عملی : % ۶۵

اخلاق حرفه ای : % ۱۰

صلاحیت های حرفه ای مریبان

فوق لیسانس مدیریت با حداقل دو سال تجربه در زمینه‌ی بهره وری از سیستم مدیریت کیفیت جامع

استاندارد شایستگی

کارهای شاپیستگی های

ردیف	توانایی ها
۱	توانایی تعیین محورهای هشت گانه بهبود و مأموریت آنها در سازمان
۲	توانایی تعیین سرفصل ها و شاخص های قابل اندازه گیری برای محورهای بهبود
۳	توانایی تعیین شاخص های کلیدی عملکرد (KPI) و وضعیت موجود آنها
۴	توانایی تعیین منابع الگوبرداری و تعیین هدف و وضعیت مطلوب آنها
۵	توانایی اجرا و پیاده سازی نظام مدیریت کیفیت جامع (TQM) (برای پروژه های نسل اول)
۶	
۷	
۸	
۹	
۱۰	
۱۱	
۱۲	

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	
	۱۴	۸	۶	
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
- دیتاپرژکتور - رایانه - وايت برد - مازیک وايتبرد - لوازم التحریر - جزوات مربوطه	۰,۵ دقیقه	۰,۵ دقیقه	۰,۵ دقیقه	<p>دانش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - محورهای هشتگانه بهبود - مأموریت عامل « تأمین کنندگان » از محورهای بهبود در نظام TQ (انتخاب تأمین کنندگان توانا بر اساس شرایط رقابتی و استانداردها و اولویت دادن به تأمین کنندگان داخلی ، شناسایی و انتصاب پیمانکاران کیفی و کم هزینه و ...) - مأموریت عامل « کارکنان » از محورهای بهبود در نظام TQ (افرايش دانش فنی و عمل به دستورالعمل ها ، نگهداری مطلوب نیروی انسانی و ...) - مأموریت عامل « فرآیند و روش ها » از محورهای بهبود در نظام TQ (ساده سازی ، خلاصه سازی ، اصلاح و رفع ابهام ، کاهش بروکراسی اداری ، حذف فعالیت های اداری و ...) - مأموریت عامل « مشتریان » از محورهای بهبود در نظام TQ (توجه به نیازهای حال و آینده ، تأمین رضایت و اعتماد مشتریان ، تولید و تحويل محصول مطابق برنامه کیفی و کمی و ...) - مأموریت عامل « سازماندهی » از محورهای بهبود در نظام TQ (سازماندهی از طریق خودگردانی ، اصلاح دوره ای ساختار سازمان بر اساس استراتژی سازمان و نیازهای درونی و بیرونی و ...) - مأموریت عامل « منابع مالی » از محورهای بهبود در نظام TQ (استقرار نظام مالی مستقل و دقیق ، کاهش هزینه ها ، کنترل مصارف مواد مصرفی و ...) - مأموریت عامل « فن آوری » از محورهای بهبود در نظام TQ (توسعه تجهیزات رایانه ای ، بکارگیری و فرآگیر نمودن آخرین دستاوردهای فن آوری و ...) - مأموریت عامل « طراحی و خلاقیت » از محورهای بهبود در نظام TQ (ایجاد بستر نوآوری ، به روز آوری ، استفاده از تجهیزات جدید و ...)

استاندارد آموزش
– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			تنظیم تعیین محورهای هشت گانه بهبود و مأموریت آنها در سازمان
	جمع	عملی	نظری	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	۱			مهارت : - تعیین مأموریت عامل « تأمین کنندگان » - تعیین مأموریت عامل « کارکنان » - تعیین مأموریت عامل « فرآیند و روش ها » - تعیین مأموریت عامل « مشتریان » - تعیین مأموریت عامل « مشتریان » - تعیین مأموریت عامل « منابع مالی » - تعیین مأموریت عامل « فن آوری » - تعیین مأموریت عامل « طراحی و خلاقیت »
	۱			نگرش : - عدم ترس از ایجاد تحول در سازمان - تعهد در بهبود وجهه سازمان
				ایمنی : -
				توجهات زیست محیطی : -

**استاندارد آموزش
– برگه‌ی تحلیل آموزشی**

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	
	۱۲	۸	۴	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			توانایی تعیین سرفصل ها و شاخص های قابل اندازه گیری برای محورهای بهبود
- دیتاپرُزکتور	۰,۵			دانش :
- رایانه	۰,۵			- شاخص های عامل « تأمین کنندگان » (شناسایی متقابل : آگاهی متقابل از نوع فعالیت ها ، از حجم عملیات ، از تنوع تخصص ها ، از گردشکارهای مربوطه - خدمات بموقع : جریمه ها ، تأخیرات ، دعاوی)
- وايت برد	۰,۵			- شاخص های عامل « کارکنان » (روحیه : تخلفات ، سرانه مرخصی ها ، حوادث ، تعداد پیشنهادات ، رضایت از حقوق و مزايا - برخورد مناسب : تعداد درگیری ها و مراجعات)
- ماژیک وايتبرد	۰,۵			- شاخص های عامل « فرآیند و روش ها » (خلاصه سازی و اصلاح و تدوین گردش کار : اصلاح فرایندهای موجود ، ایجاد فرآیندهای جدید - کاهش بروکارسی اداری : تعداد مجوزهای ورودی به نظام MIS ، تعداد امضای روی فرم ها ، روگرفت ها و تایپ)
- لوازم التحریر	۰,۵			- شاخص های عامل « مشتریان » (رضایت شغلی : میزان غیبت ها ، نفر ساعت بر تن تولید ، انفال از کار ، مراجعته به مرکز مشاوره ، میزان شکایات - بهداشت و ایمنی : میزان مراجعته به بهداری ، ضریب تکرار حوادث ، موارد خارج از حد استاندارد آلینده ها ، معاینات دوره ای)
- جزوات مربوطه	۰,۵			- شاخص های عامل « سازماندهی » (تسهیل وظایف : تعداد شرح شغل اصلاح شده ، تعداد شرح وظایف جدید تهیه شده - انعطاف پذیری : تعداد تغییرات سازمانی صورت پذیرفته ، تعداد مشاغل غنی شده ، تعداد مشاغل حذف شده ، اصلاحات گروه های شغلی ، اصلاحات سختی کار) - شاخص های عامل « منابع مالی » (بودجه : بودجه واحد ، کل بودجه ، تحقق بودجه ، بودجه هزینه شده به بودجه پیش بینی شده - اجرای بهینه در صرفه جویی : سرانه نظافت عمومی ، سرانه هزینه غذا ، سرانه هزینه ایاب و ذهب و ...)
	۰,۵			- شاخص های عامل « فن آوری » (نظام MIS : میانگین سرعت اجرای برنامه ، برنامه های بدون کاربرد ، متوسط زمان استفاده از ترمینال ها ، تعداد رایانه ها ، تعداد مکاتبات رایانه ای - خدمات رسانی : وضعیت تهویه مطبوع انبوبوس ها ، درصد مأموریت های هوایی به کل مأموریت ها و ...)
	۰,۵			- شاخص های عامل « طراحی و خلاقيت » (آموزش و مشارکت ها همگانی در جهت نوآوری : تعداد پیشنهاد اجراشده ، تعداد گروه های بهره وری جامع ، تعداد پروژه های کیفیت جامع ، تعداد پروژه های تحقیقاتی و ... - نوآوری در نظام ها و روش ها : تعداد نظام های انگیزشی ، تعداد بازنگری نظام درونی)

استاندارد آموزش
– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی : توانایی تعیین سرفصل ها و شاخص های قابل اندازه گیری برای محورهای بهبود
	نظری	عملی	جمع	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
	۱			مهارت :
	۱			– تعیین شاخص های عامل « تأمین کنندگان »
	۱			– تعیین شاخص های عامل « کارکنان »
	۱			– تعیین شاخص های عامل « فرآیند و روش ها »
	۱			– تعیین شاخص های عامل « مشتریان »
	۱			– تعیین شاخص های عامل « سازماندهی »
	۱			– تعیین شاخص های عامل « منابع مالی »
	۱			– تعیین شاخص های عامل « فن آوری »
	۱			– تعیین شاخص های عامل « طراحی و خلاقیت »
	نگرش :			
	– ممارست در ارائه همیشگی راه حل های مناسب مشکلات سازمانی			
	– کاهش مقاومت و انعطاف پذیری در پذیرش تکنولوژی جدید و نوآوری مدیریتی			
	ایمنی :			
	–			
	توجهات زیست محیطی :			
	–			

	زمان آموزش				عنوان توانایی :
		جمع	عملی	نظری	
		۷	۴,۵	۲,۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط				
- دیتابرگکتور - رایانه - وايت برد - مازيريك وايتبرد - لوازم التحرير - جزوات مربوطه		۰,۵ ۰,۵ ۱ ۰,۵		<p>دانش :</p> <ul style="list-style-type: none">- شاخص های کلیدی عملکرد- اصول تعیین شاخص های کلیدی عملکرد (تشکیل جلسه ، توجیه اعضای کمیته ، جدول معیار)- شیوه تعیین وضعیت موجود (ویژگی های مسئول هر شاخص ، برنامه زمانی ، معیارهای نسبی)- اصول بررسی نتایج به دست آمده	
		۰,۵ ۰,۵ ۱ ۰,۵ ۱ ۱		<p>مهارت :</p> <ul style="list-style-type: none">- تشکیل جلسه کمیته T.Q مربوطه- توجیه سازی اعضای کمیته برای تعیین شاخص های کلیدی- تعیین جدول معیار برای انتخاب شاخص های کلیدی عملکرد- تعیین مسئول برای هر شاخص جهت تعیین وضعیت موجود شاخص- تعیین برنامه زمانی برای تعیین وضعیت موجود شاخص- تعیین معیارهای نسبی برای تعیین وضعیت موجود شاخص	
				<p>نگرش :</p> <ul style="list-style-type: none">- برقراری ارتباطات مؤثر- انعطاف پذیری- احترام به همکاران	
				<p>ایمنی :</p> <ul style="list-style-type: none">-	
				<p>توجهات زیست محیطی :</p> <ul style="list-style-type: none">-	

استاندارد آموزش – برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			توانایی تعیین منابع الگوبرداری و تعیین هدف و وضعیت مطلوب آنها	عنوان توانایی :		
	جمع						
	عملی	5	5				
10							
تجهیزات ، ابزار ، مواد صرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط						
- دیتاپرژکتور - رایانه - وايت برد - مازیک وايتبرد - لوازم التحریر - جزوات مربوطه	0,5 0,5 0,5 0,5 1 0,5 0,5 0,5	45 دقیقه 45 دقیقه 45 دقیقه 45 دقیقه		دانش : - تعریف الگوبرداری - عوامل مورد توجه در الگوبرداری (شناسایی هدف ، شناسایی درجه و اولویت ، تجزیه و تحلیل و مقایسه اطلاعات و داده ها ، اهداف کارا و عملی ، انتقال نتایج و یافته های الگوبرداری به دیگران و توسعه طرح های عملیاتی) - مزايا و منافع الگوبرداری (تعیین شدن اهداف مؤثر مبنی بر شرایط بیرونی ، برآورده شدن نیازهای مشتری مشخص شده ، اندازه گیری واقعی سوددهی و بهره وری ، توسعه رقابت و ...) - اصول الگوبرداری - منابع الگوبرداری (مدارک و اسناد موجود در سازمان ، اینترنت ، سازمان های مشابه ، کتب و مقالات و...) - عوامل دخیل در تدوین اهداف و وضعیت مطلوب (مأموریت سازمان ، فرهنگ سازمان ، پختگی و بالقوگی کارکنان ، میزان مشکلات ، زمینه های حل مشکلات ، امکانات اجرایی برای رسیدن به اهداف) - فرآیند تعیین هدف - معیارهای اعتبار و صحت اهداف (قابل اندازه گیری و ارزیابی بودن ، قابل وصول و دستیافتنی بودن ، داشتن توجیه اقتصادی ، داشتن توجیه انسانی و ارزش اخلاقی و ...)			
	1 1,5 1 1,5			مهارت : - تعیین منابع الگوبرداری - الگوبرداری مطابق با اصول انجام آن - تعیین هدف منطبق با فرآیند و پیشگی های آن - تعیین و یا تغییر فرآیندها در جهت رسیدن به وضعیت مطلوب			
				نگرش : - حس همکاری در روابط کاری - روحیه ارتقاء کارکنان - ایجاد هم افزایی (سینرژی)			
				ایمنی : -			
				توجهات زیست محیطی : -			

استاندارد آموزش
– برگه‌ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان توانایی :
	جمع	عملی	نظری	
	۱۶	۱۲,۵	۳,۵	
تجهیزات ، ابزار ، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش ، مهارت ، نگرش ، اینمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
دیتابرژکتور رایانه وایت برد ماژیک وایتبرد لوازم التحریر جزوات مربوطه	- - - - -	۰,۵ ۰,۵ ۰,۵ ۱ ۱		<p>دانش :</p> <ul style="list-style-type: none"> - تعریف پروژه های نسل اول در نظام T.Q - اثرات ضعف کیفیت در سازمان - فرآیند تحلیل مسأله - روش های اثبات فرضیات (ماتریس اولویت گذاری ، مقایسه دوجفتی ، نمودار پارتو) - مراحل عملیاتی اجرای پروژه های بهبود در نظام کیفیت جامع (فرم انتخاب پروژه T.Q ، اصول خلاصه نویسی مسأله ، مکانیزم آنالیز فرآیند ، نمودار استخوان ماهی (Fish Bone))
مهارت :	۴۵ دقیقه	۱ ۱ ۱ ۱ ۱		<ul style="list-style-type: none"> - تعیین فهرست مسائل و مشکلات ناشی از ضعف کیفیت - پایش مسائل و مشکلات عنوان شده - تحلیل فرآیند مسأله اصلی انتخاب شده (نوشتن عارضه و مسأله اصلی ، تعیین محورها و عناصر اصلی فرآیند اصلی ، تعیین علت های احتمالی هر کدام از عناصر اصلی تحلیل فرآیند) - اثبات فرضیات با استفاده از یکی از روش های مذکور - تکمیل فرم انتخاب پروژه و تصویب آن - آنالیز فرآیند اصلی و ضمیمه کردن آن به فرم تکمیل شده - شرح مسأله به صورت خلاصه - تجزیه و تحلیل با استفاده از نمودار استخوان ماهی (Fish Bone) - تحلیل حل مسأله یا پروژه (solution analysis) - تعیین برنامه زمانبندی پروژه بهبود
نگرش :				<ul style="list-style-type: none"> - ایجاد تفاهم و همکاری بین همکاران - پذیرش نظرات اصلاحی کارکنان
ایمنی :				
توجهات زیست محیطی :				-

- برگه استاندارد تجهیزات، مواد، ابزار

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۱	رایانه	به ازای هر کارگاه یک سیستم	
۲	دیتا پرژکتور	به ازای هر کارگاه یک دستگاه	
۳	وایت برد	به ازای هر کارگاه یک دستگاه	
۴	ماژیک وایت برد	به ازای هر کارگاه ۳ عدد در سه رنگ	
۶	لوازم التحریر	به ازای هر یک نفر یک سری	
۷	جزوات مربوطه	به ازای هر یک نفر یک سری	

توجه :

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود.
- ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود .
- مواد به ازاء یک نفر کارآموز محاسبه شود .

– منابع و نرم افزار های آموزشی

ردیف	شرح
۱	دکتر سلطانی ، ایرج ؛ مهندس پورسینا ، محسن ؛ « پیاده سازی مدیریت کیفیت فرآگیر به زبان ساده » ؛ انتشارات ارکان دانش ؛ اصفهان ۱۳۸۶
۲	آکائو ، یوجی ؛ « هوشین کانری یا مدیریت کیفیت جامع » ؛ ترجمه محب علی ، داود ؛ صابری ، محمد ؛ مرکز آموزش مدیریت دولتی ؛ تهران ۱۳۷۶
۳	دکتر ریاحی ، بهروز ؛ « نظریه نوین مدیریت کیفیت جامع در بخش دولتی ایران » ؛ مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران ، تهران ۱۳۸۴
۴	جزوات مربوطه
۵	CD و فیلم آموزشی